

ประกาศชวนา

รายงานสภาพการทำนา และศัตรูข้าว เพื่อเตือนภัยการระบาด
ฤดูนาปี 2566 จังหวัดเชียงราย
โดยกลุ่มวิชาการ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย

รอบสำรวจที่ 1 ฤดูนาปี 2566 : วันที่ 20 กรกฎาคม 2566

ภาพรวมของจังหวัดเชียงราย

พื้นที่ปลูกข้าวจังหวัดเชียงราย ฤดูนาปี 2566 พื้นที่เพาะปลูกอยู่ในเขตนาขั้นบันได เขตนาชลประทาน และพื้นที่รับน้ำจากอ่างเก็บน้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่พื้นที่ที่ยังนอกเขตชลประทานยังอยู่ระหว่างการเตรียมแปลง เนื่องจากปริมาณน้ำไม่เพียงพอ พันธุ์ข้าวที่นิยมปลูก ได้แก่ ขาวดอกมะลิ 105 กข6 กข15 สันป่าตอง 1 และ ก.ว.ก.2 โดยใช้วิธีการปักดำด้วยแรงงานคน หว่านน้ำตม เครื่องปักดำ โยนกล้า และเครื่องหยอดข้าว ข้าวอยู่ในระยะกล้า ไม่พบการระบาดของโรคและแมลงศัตรูข้าวทั้งในแปลงเกษตรกรและในแปลงสำรวจ แต่แปลงของเกษตรกรอำเภอเมืองเชียงรายพบปัญหานกกินเมล็ดข้าวหลังหว่าน ทำให้เกษตรกรต้องหว่านข้าวใหม่รอบที่สอง

ภาพรวมของแปลงสำรวจ

ผลการสำรวจแปลงสำรวจ จำนวน 4 แปลง ได้แก่ อำเภอพาน เมืองเชียงราย เชียงแสน และแม่จัน ข้าวอยู่ในระยะกล้า แปลงสำรวจอำเภอเชียงแสนอยู่ระหว่างการเตรียมแปลง แปลงสำรวจอำเภอเมืองเชียงรายอยู่ระหว่างการปลูกข้าว

ข้อมูลค่า BUS ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ระหว่างวันที่ 1 – 26 กรกฎาคม 2566 ไม่พบเกินค่าวิกฤต 2.25 พื้นที่แปลงสำรวจยังไม่พบการเกิดโรคไหม้ ช่วงนี้เป็นช่วงฤดูฝนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศตลอดเวลา ดังนั้นจึงขอให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงและเฝ้าระวังการระบาดของโรคไหม้ในแปลงนาของท่าน เนื่องจากสภาพอากาศดังกล่าวเอื้อต่อการเกิดโรคไหม้ของข้าว โดยเฉพาะเกษตรกรที่มีการใช้ปุ๋ยไนโตรเจนอัตราสูง

การไถเตรียมแปลง

“ เป็นผู้นำด้านงานวิจัยและพัฒนา ข้าวเหนียวและข้าวญี่ปุ่นของภาคเหนือ ”

จุดที่ 1 ตำบลธารทอง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 7 ไร่ ปลูกข้าวพันธุ์ กข-แม่โจ้ 2 โดยวิธีการหว่านน้ำตม เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 19.704536 long 99.683789 สำรวจวันที่ 20 กรกฎาคม 2566 เวลา 09.08 น. ท้องฟ้าโปร่งใส อากาศเย็น มีหมอกควัน ข้าวอยู่ในระยะแตกกอ (ภาพที่ 1) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ดี

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจจำนวนต้นข้าวในพื้นที่ 30 x 50 เซนติเมตร มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 30.75 ต้น ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 30.75 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 2.55 ระดับน้ำในแปลงสำรวจเฉลี่ย 7.60 เซนติเมตร

โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด ไม่พบแมลงศัตรูข้าวและแมลงศัตรูธรรมชาติ สำหรับการใช้สวิงโอบแมลงในนาข้าว ไม่พบแมลงศัตรูข้าว และแมลงศัตรูธรรมชาติ

ภาพที่ 1 สภาพแปลงนาและการเจริญเติบโตของต้นข้าวในแปลงสำรวจ ตำบลธารทอง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

จุดที่ 2 ตำบลศรีคำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลและสภาพทั่วไป

แปลงสำรวจมีพื้นที่ปลูกข้าว 6 ไร่ ปลูกข้าวญี่ปุ่นพันธุ์ ก.ว.ก.2 โดยวิธีการหว่านน้ำตม เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2566 สภาพพื้นที่นาเป็นที่ราบ พิกัดแปลง lat 19.704536 long 99.683789 สำรวจวันที่ 20 กรกฎาคม 2566 เวลา 14.44 น. ท้องฟ้าโปร่งใส อากาศร้อน ข้าวอยู่ในระยะกล้า (ภาพที่ 2) ต้นข้าวเจริญเติบโตสมบูรณ์ดี

การเจริญเติบโตของข้าว

จากการสำรวจจำนวนต้นข้าวในพื้นที่ 30 x 50 เซนติเมตร มีจำนวนต้นข้าวเฉลี่ย 30.50 ต้น ความสูงของต้นข้าวเฉลี่ย 24.65 เซนติเมตร วัดค่าสีใบข้าวจากแผ่นเทียบสี (Leaf Color Chart : LCC) เฉลี่ยระดับ 2.73 ระดับน้ำในแปลงสำรวจเฉลี่ย 7.60 เซนติเมตร

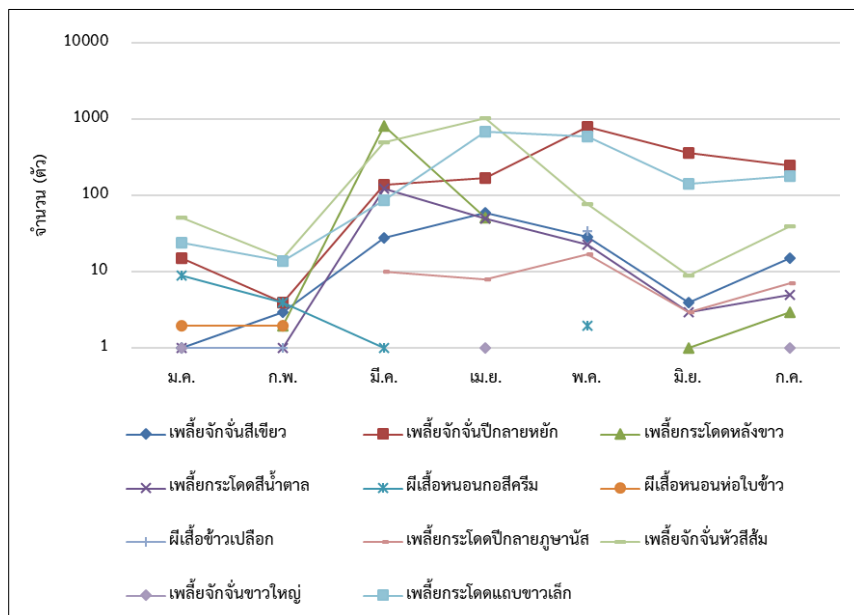
โรค แมลง - ศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ

การสุ่มนับจำนวนแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติบริเวณกอข้าวด้วยตาเปล่า จำนวน 20 จุด ไม่พบแมลงศัตรูข้าว พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ แมลงปอบ้าน 1 ตัว และแมงมุมขาสั้น 2 ตัว สำหรับการใส่สวิงโลบแมลงในนาข้าว ไม่พบแมลงศัตรูข้าวและแมลงศัตรูธรรมชาติ

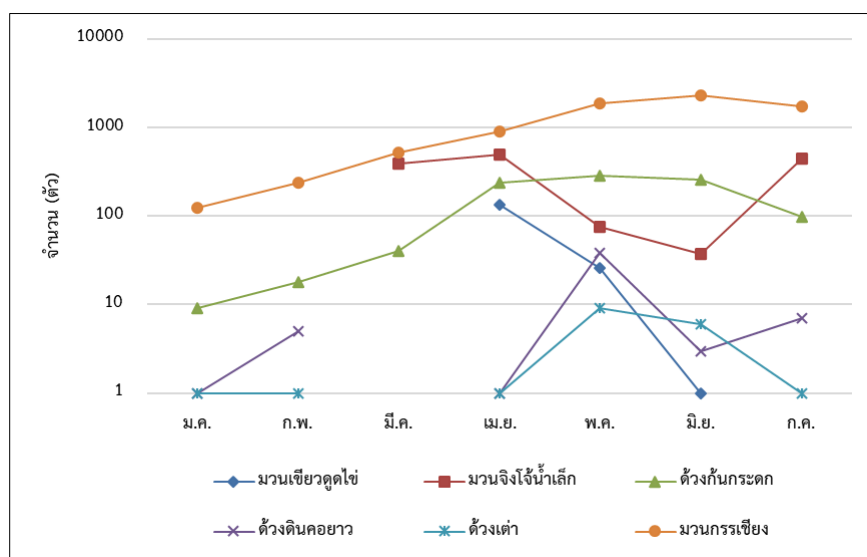

ภาพที่ 2 สภาพแปลงนาและลักษณะอาการของโรคยอดฝักดาบ ในแปลงสำรวจตำบลศรีคำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

กับดักแสงไฟ : การตรวจนับแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติจากกับดักแสงไฟ (Light trap) ที่ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย เปิดหลอดไฟเวลา 18.00 - 22.00 น. ทุกวัน ระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 25 กรกฎาคม 2566 พบแมลงศัตรูข้าว ได้แก่ เพลี้ยจักจั่นหัวสีส้ม มากที่สุด เมื่อเทียบกับแมลงศัตรูข้าวชนิดอื่น ๆ รองลงมา คือ เพลี้ยกระโดดแถบขาวเล็ก และเพลี้ยจักจั่นปีกลายหยัก (ภาพที่ 3) แมลงศัตรูธรรมชาติที่พบเป็นจำนวนมาก ได้แก่ มวนกรรเชียง รองลงมา คือ มวนจิงโจ้น้ำเล็ก และด้วงก้นกระดก (ภาพที่ 4)

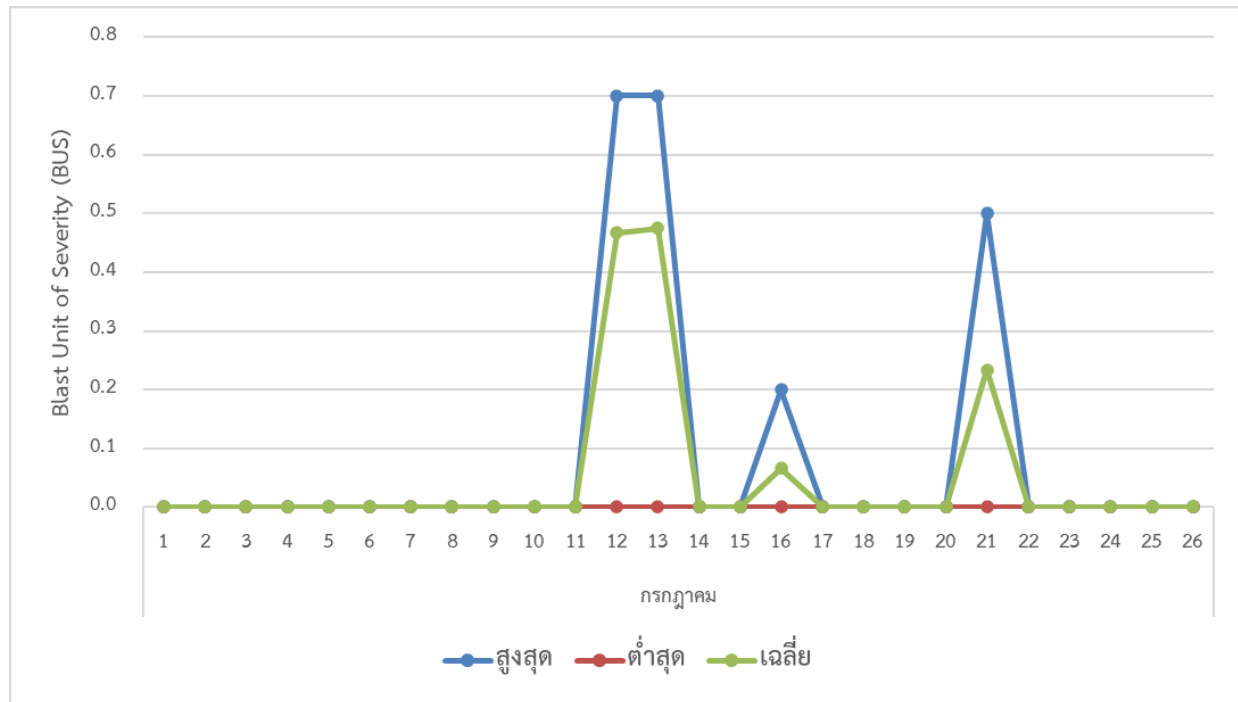

ภาพที่ 3 แผนภาพแสดงจำนวนแมลงศัตรูข้าวจากกับดักแสงไฟ ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 25 กรกฎาคม 2566 ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย

ภาพที่ 4 แผนภาพแสดงจำนวนแมลงศัตรูธรรมชาติจากกับดักแสงไฟ ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 25 กรกฎาคม 2566 ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย

Blast Unit of Severity (BUS): ค่าดัชนีที่บอกถึงความเหมาะสม หรือความเสี่ยงในการเกิดโรคไหม้ของข้าว ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ค่าอุณหภูมิความชื้นสัมพัทธ์ และช่วงเวลาน้ำค้างของแต่ละวัน ข้อมูลค่า BUS ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ระหว่างวันที่ 1– 26 กรกฎาคม 2566 ไม่พบเกินค่าวิกฤต 2.25 (ภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 ค่าความเสี่ยงของอากาศต่อการเกิดโรคไหม้ (BUS) ที่วิเคราะห์ได้ระหว่างวันที่ 1– 26 กรกฎาคม 2566 ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย